

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля
30 червня

Юрій БІДЗІЛЯ

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.01 Українська мова та література
Освітня програма	Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська діалектологія» для здобувачів вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки** спеціальності **035 Філологія** спеціалізації **035.01 Українська мова та література** освітньої програми «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність».

Розробник: Пискач Ольга Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри української мови**.
Протокол № 12 від 26 червня 2023 року

Завідувач кафедри Наталія ВЕНЖИНОВИЧ

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.
Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	2-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання:	3-й	3-й
аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 46/78	Лекції	
	30 год.	12 год.
	Практичні (семінарські)	
	14 год.	
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: комбінований	Самостійна робота	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТА: допомогти здобувачам вищої освіти при вивченні української народної мови в її діалектних та говіркових виявах і цим самим сприяти глибшому оволодінню літературною мовою.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Українська діалектологія» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- 1) здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, теорії та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов науково-дослідницької діяльності (ПК);
- 2) здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя (ЗК 2);
- 3) здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК 3);
- 4) здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 5);
- 5) здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 8);
- 6) здатність використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 9);
- 7) здатність проведення досліджень на належному науковому рівні (ЗК 10);
- 8) здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 13).

Спеціальні (предметні) компетентності (ПК):

- 1) усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ (ПК 1);

- 2) здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань (ПК 4);
- 3) здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації) (ПК 6);
- 4) здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань (ПК 7);
- 5) здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний, літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно з сучасними вимогами та презентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом (ПК 8);
- 6) здатність планувати та управляти проєктами; здатність до аналізу і синтезу; готовність забезпечувати науково-дослідний процес (ПК 9);
- 7) здатність управляти інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного наукового, творчого досвіду тощо) (ПК 10);
- 8) здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів та жанрів (ПК 11);
- 9) здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію (ПК 13).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Українська діалектологія» опанування таких освітніх компонентів (навчальних дисциплін) освітньої програми:

- 1) ОК 7. Основи лінгвістики;
- 2) ОК 12. Прикладне українське мовознавство.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність», вивчення дисципліни «Українська діалектологія» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	ПРН 1
Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	ПРН2
Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.	ПРН 4
Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	ПРН 6
Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.	ПРН 9
Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	ПРН 12
Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.	ПРН 15

Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.	ПРН 17
---	---------------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Українська діалектологія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вільне володіння усною й писемною формами української літературної мови для організації ефективної міжкультурної комунікації під час фіксації та аналізу діалектного мовлення.	ПРН 1
Вміння добирати необхідну й новітню інформацію про сучасні діалектні угруповання та історію їх формування з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	ПРН 2
Розуміння української народної мови як системи, на базі якої виникла літературна; усвідомлення екстра- та інтралінгвальних чинників розвитку і взаємодії літературної й діалектної мов.	ПРН 4
Здатність працювати з інтерактивною мапою, атласами, словниками, хрестоматіями українських діалектів, використовувати інформаційно-комунікаційні технології для збору та аналізу діалектного матеріалу.	ПРН 6
Вміння виявляти специфічні та спільні риси українських говорів і наріч, порівнювати їх із літературною українською мовою; розкривати суспільно-політичні умови їх розвитку та функціонування.	ПРН 9
Здатність до наукової оцінки діалектних явищ з огляду на їх формування і розвиток; уміння визначати на основі фонетичних, морфологічних, лексичних, синтаксичних ознак належність писемного та усного діалектного тексту до певного наріччя та говору.	ПРН 12
Здатність виявляти в художніх та інших текстах діалектні явища, класифікувати їх.	ПРН 15
Уміння збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти живорозмовної мови й використовувати їх для розв'язання складних завдань філології.	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання навчання з навчальної дисципліни «Українська діалектологія» є:

- поточний контроль під час вивчення навчальної дисципліни, який проходить в індивідуальній, груповій, фронтальній формі. Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, комп'ютерний і самоконтроль;
- метод підсумкового контролю – залік, який проводиться комбіновано (усне опитування, письмова робота і тести). Поточний контроль знань та умінь студентів із навчальної дисципліни охоплює проведення двох модульних контрольних робіт та підсумкового контролю у формі заліку.

Методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- словесні методи навчання: розповідь, бесіда;
- наочні: ілюстрація, демонстрація;
- практичні: вправи, тестування тощо;

- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні);
- за ступенем самостійності мислення студентів при засвоєнні знань (репродуктивні, пошукові, дослідницькі) та ін.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми *поточного контролю*: усні відповіді, тестування та письмові домашні, самостійні роботи на практичних заняттях.

Форма *модульного контролю*: підсумковий тематичний контроль через виконання модульної контрольної роботи (з теоретичними питаннями, письмовими завданнями і тестами); проміжний атестаційний контроль, поточний контроль за виконанням індивідуальних робіт, винесених для самостійного опрацювання.

Форма *підсумкового семестрового контролю*: залік (із теоретичними питаннями, письмовими завданнями і тестами). Може бути виставлений за результатами балів, набраних здобувачем при поточному контролі на практичних заняттях, тематичному контролі, самостійної, індивідуальної роботи й підсумкової модульної контрольної роботи. Сума балів обраховується в межах 100.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне тестування та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
8	8	10	8	8	8		

T1, T2 ... T12 – теми модулів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне тестування та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	50	100
10	10	20	10		

T1, T2 ... T12 – теми модулів.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	10	30	9	30
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Науковий проєкт	1	5	1	5

Самостійна робота на Інтерактивній мапі діалектів	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Українська діалектологія» проводиться двічі на семестр, згідно з розкладом модульних контролів, визначених навчальною частиною в межах годин, які відведені на практичні заняття. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі, які виконали всі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи здобувачі вищої світи повинні мати поточні підсумкові бали за практичні заняття та самостійну роботу. Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 50 балів.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести й теоретичні питання, виконання практичного завдання. Робота складається з одного теоретичного питання, яке здобувач представляє усно, одного практичного завдання та 30 тестів.

Перескладання підсумкового модульного контролю здобувачами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Якщо здобувач набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. У разі, якщо здобувач бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу або ж набрав від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю в строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модульна контрольна робота 1		Модульна контрольна робота 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
1. Колоквіум (усне опитування теоретичних питань 1/2 модуля)	1	10	1	10
2. Виконання практичного завдання	1	10	1	10
3. Тестування	30	30	30	30
Разом		50		50

Зразок модульної контрольної роботи № 1

1. Колоквіум (усне опитування теоретичних питань 1 мод.) – 10 балів.

2. Випишіть із поданого тексту діалектизми і з'ясуйте їх типи (лексичні, фонетичні, семантичні, синтаксичні). Розкрийте значення.

– Та видите... Шо жили ми єк належно... Він у мене такий чемний... Слова, ади, пусто не скаже. І не н'єт і не... Мені все, було, вогорє баби: йка ти шєслива... А йка я шєслива, шо він шос від мене криєт, шос думкуєт та й аби все сам... Та й шос дес ходит... та й до Сапогова, та й до Сапогова...

Єлена вже втерла очі кінцями хустки. Жінка стояла й співчутливо слухала. Ще немає трагедії, але вона, видно, десь назриває. Ще можна з усього сміятися, але скоро, мабуть, хтось буде плакати.

– Можже, підете до хати та там на чоловіка зачекаєте?

Єлена хитнулася.

– Ой де!.. Най Біг боронит...

– Чому? Боїтеся, щоб не бив?

– Ні... Він мене й пальцем, ади, йкий є палец, не текнув... Лиш... встид мені...

– А чого ж? Ви жінка, мали право!

Єлена не була юристом і не знала, чи вона має право, чи ні, але відчувала, що Олексу може образити таке слідження. Зітхнула.

– Ні... Видев, іт хаті йду... Перебачейте, шо-м... шо-м так...

– Що ж... я розумію... Лиш будьте спокійні – лихого тут нічого нема. Ваш чоловік приходить до нашого єгомостя, вони бесідують. О чім, того я вам не скажу, бо то не моя річ. Лиш думаю, що наші єгомость поганого нічого не навчать (Г.Хоткевич) – 10 балів.

3. 30 тестів (30 балів). У тестах подано теоретичні та практичні питання курсу.

Зразок модульної контрольної роботи № 2

1. Колоквіум (усне опитування теоретичних питань 2 мод.) – 10 балів.

2. Охарактеризувати фонетичні, лексичні, морфологічні та синтаксичні особливості діалектного тексту. З'ясувати, до якого наріччя і говору він належить.

[ішли́ у́ по́ле з воза́ми / ламали́ / на ву́з кла́ли і везли́ до́мю // а ве^нчора́ми лу́чили / там склика́ли д'у́чат / хло́пці прихо́дили сам'і п'і́рити д'у́вок // п'і́рилис'а / ба́вилис'а / дур'і́ли / спу́вали // йак полу́чили ме^нла́ / та бо́у такы́ струк / шо лишáli на н'ю́м пе^нро́ / а бы́у такы́ / што не^нмош было лиші́ти та так лу́чили ду́у пе^нро́ і пак іспл'і́тали ўты с п'і́ром і в'ішали на в'інкы так го́р'і но мо́же на пўт чи ў с'і́яніц'у // ото́ так схло́ / а йак ўсхло́ / та пак сукáли / а бы́у такы́ зелéны́ / шо кла́сти трéба было і ў пўч'обы ўсхло́ // ото́ бы́у на чир / ото́ пахлівы́ / што ў пе^нчі сох / на чир молóли / а сис' йак пак ўсох із в'інк'ю́ / та сукáли худб'і і на кáшу молóли / и на муку́ со^нб'і молóли / і на кáшу та с то́го чині́ли го́луц'і с'ме йі́ли і бога́ч' // пе^нклі́ бога́ч' ме^нла́йны́ / но та йак оты́ листы́ / што зрыва́ли з ме^нла́йу́ / ко́іс'а пўк хл'і́п така́ была лопáта кру́гла / йак исé лóвор' и там прсте^нлі́ли тоты́ листы́ кычэ́ргу / казáлис'а кычэ́рга // а хл'і́п пе^нклі́ ни на дру́жд'ах / а і на квасóви // ко́ї пе^нклі́ хл'і́п та лиші́ли таку́ круглі́нку пал'ані́чку / а на тўу́ пак причині́ли та так м'ісі́ли ме^нла́йны́ хл'і́п // но а йак ото́ ўкы́сло / трéба было два́ чáсы напáл'овати пўч' / бо ме^нла́йны́ ото́ т'ажкы́ бы́у // та на то́ту кычэ́ргу / йак ото́ ўкы́с хл'і́п / та на ту́ лопáту на кычэ́ргу накладáли / так пові́рхы помочі́ли и так у пўч' // а го́луц'і чині́ли ме^нла́йн'і // прос'і́яли муку́ ў ту́ кáшу та там с'а пста́ла мука́ і кáша на т'і го́луц'і // бога́ч' ме^нла́йны́ пе^нклі́ / кла́ли цукру́ / о́ло́у / ма́ло і квасно́го молока́ / то ду́же до́бры́ бога́ч' бы́у //] – 10 балів.

3. 30 тестів (30 балів). У тестах подано теоретичні та практичні питання курсу.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована Шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63

FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

За результатами модульного контролю визначається підсумкова рейтингова оцінка. Оцінка за залік визначається залежно від рейтингового балу. Загальна кількість балів, яку може здобути здобувач вищої освіти, – 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт. Здобуті бали переводяться також в оцінку за чотирибальною національною шкалою.

Оцінку **«зараховано» (90–100 балів, А)** заслуговує здобувач, який усебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; зрозумів взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він здобуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає конкретну мету й завдання власної навчальної діяльності, демонструє творчі здібності й використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, виявляє нахил до наукової роботи.

Оцінку **«зараховано» (82–89 балів, В)** заслуговує здобувач, який повністю опанував програму дисципліни і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку **«зараховано» (74–81 бал, С)** заслуговує здобувач, який у цілому засвоїв програму дисципліни, але допускає окремі помилки; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку **«зараховано» (64–73 бали, D)** заслуговує здобувач, який знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання й використання його в майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи заліку помилки під час виконання завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку **«зараховано» (60–63 бали, E)** заслуговує здобувач, який володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання й використання його в майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка **«не зараховано» (35–59 балів, FX)** виставляється здобувачеві, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку **«не зараховано» (0–34 бали, F)** виставляється здобувачеві, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки під час виконання практичних завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення цієї дисципліни.

Під час виставлення оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

До складання заліку допускаються здобувачі вищої освіти, у яких підсумкова модульна оцінка за семестр становить не менше 35 балів і яким зараховано всі види робіт за цей семестр.

Здобувач вищої освіти, підсумкова рейтингова оцінка якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити її до початку підсумкового семестрового контролю під час чергування

викладачів на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету. Інакше здобувач не допускається до складання заліку і в нього виникає академічна заборгованість.

Залік із навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не скласти, якщо він успішно пройшов усі модульні контролі та задоволений підсумковою модульною оцінкою. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59, залік складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на заліку рейтинговий бал, при цьому за результатами складання заліку оцінка не може бути меншою за підсумкову оцінку, яку він отримав за результатами модульних контролів.

Залік проходить в комбінованій формі. На залік виносяться теоретичні, практичні завдання й тести в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів навчання на заліку здійснюється за 100-бальною шкалою. Залікова оцінка заноситься у відомість обліку успішності.

Зразок залікового завдання

1. Усне опитування з теоретичної підготовки (20 балів). Передбачено 2 питання.

2. Охарактеризувати фонетичні, лексичні, морфологічні та синтаксичні особливості діалектного тексту. З'ясувати, до якого наріччя і говору він належить.

[*росказаў мен'і ісе муї стрый // колі вўн быў ішчі молодым / та дўже чáсто йім говоріли стар'і лўде" про не" чістойе // но / молод'і йе молодыми / та не" в'ірили / лиш с'а ўсе с'м'ійáли // áйбо раз йакóс' ішли хлóпц'і думў із другойі ўлиц'і / а стрый жиў маї далéко / ўс'і с'а розыйшли / та вўн пўшоў сам // нікат / а ў йáркóви їде такá фáйна д'ўўка / áйбо ўс'а ў б'ілому // йак го ув'ід'іла / пóчала с'а с'м'ійáти таї игрáти / та їде за ним игрáвучи // стрый лиш нікат / та нич не" кáже // дўйшоў до вóрўт та пўшоў до хыж'і спáти / на другый дин' так ўйшло / што вўн сам óпйáт' ішоў думу / ї óпйáт' утá д'ўўка // вўн с'а дўже напўдиў / та росказаў ус'ó вўц':óви // тот го пóбйў таї казáў / убы бул'ше сам дум'ў не" йшоў // но та стрый с'а старáў не" їти сам думў // ўто с'а ўже стáло забывáти / таї на рўздвó стрый пўшоў із рóўтбў / штóс':а задёржаў у д'ўўкы / та їде думў сам // нікат / а ў йáрку óпйáт' утá д'ўўка // студе"но так / а ўна ў л'ітн'óму плáт'і / та так сóб'і їде за стрыйом игрáвучи // стрый с'а дўже напўдиў / та нич не" кáже / лиш ішчі маї скóро нáчаў їтї // йак ужé быў коло вóрўт / онá с'а зáс'м'ійáла дўже гóлосно / таї указáла му / што кыбы йўў хóт' слóво ўказáў / та быў бы нав'ікы йййй // таї прóпáла //] (20 балів).*

3. 40 тестів (60 балів). У тестах подано теоретичні та практичні питання курсу.

Здобувач вищої освіти може отримати загальну кількість 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт. Отримані бали переводяться в залікову оцінку «зараховано» чи «не зараховано». Оцінку «зараховано» отримує здобувач за відмінне виконання роботи та відповіді без істотних помилок та огріхів (90–100 балів); якщо робота виконана правильно, але в ній допущено незначні помилки, що істотно не впливають на результат оцінювання (74–89 балів); якщо робота виконана не в повному обсязі, у ній допущено певну кількість помилок та неточностей, відсутні висновки за виконаними розрахунками (60–73 бали). «Не зараховано» отримує здобувач у разі допущення великої кількості помилок (менше 60 балів), що потребує додаткового опрацювання навчального матеріалу для отримання позитивної оцінки.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Вступ. Мовні особливості сучасних говорів

Тема 1. Предмет, завдання і значення курсу «Українська діалектологія».

Предмет і завдання української діалектології. Теоретичне і практичне значення діалектології, її зв'язок з іншими науками. Діалектна основа української літературної мови. Поняття про діалектну мову та чинники її розвитку й функціонування. Основні діалектологічні

поняття. Місцеві (територіальні) діалекти та соціальні (професійні) діалекти і жаргони. Аспекти діалектологічних досліджень: загальна, або теоретична, і окрема, або національна, діалектологія; описова, або синхронна, і історична, або діахронна, діалектологія. Дослідження мови та її діалектів у нерозривному зв'язку з історією народу, з історією його матеріальної й духовної культури. Джерела вивчення говорів української мови. Фонетична транскрипція.

Тема 2. Короткі відомості з історії української діалектології.

Перші спроби характеристики й класифікації українських говорів. Класифікація українських діалектів М. Максимовича, І. Вагилевича, Я. Головацького. Праці О. Потебні з української діалектології. Внесок К. Михальчука в історію української діалектології. Огляд класифікацій О. Соболевського, А. Кримського, І. Зілинського та ін. Діалектологічні дослідження другої половини ХХ ст. Найважливіші монографічні та лінгвогеографічні праці з сучасної української діалектології.

Тема 3. Загальна характеристика лексики й фразеології українських говорів.

Типологія діалектних мовних одиниць. Різновиди лексичних і фразеологічних діалектизмів. Загальна характеристика лексики українських діалектів. Спільні і відмінні елементи в лексиці українських діалектів. Основні типи діалектних відмінностей у лексиці. Діалектна лексика з погляду її походження. Специфічно діалектна фразеологія. Своєрідність діалектів у фразеології. Фразеологічні архаїчні елементи та інновації. Словники української діалектної лексики й фразеології. Діалектологічні атласи.

Тема 4. Фонетичні риси говорів сучасної української мови.

Загальна характеристика українського діалектного вокалізму. Відмінності в системах голосних фонем у діалектах української мови. Рефлекси /o/, /e/, /ē/ (ѣ), /ы/, /i/ (и), /a/, /ę/, /y/ та /q/.

Загальна характеристика консонантизму українських говорів. Склад приголосних фонем у говорах щодо кількісного і якісного їх вияву в порівнянні з літературною українською мовою. Звукові зміни в діалектах.

Тема 5. Словотвірні й морфологічні риси сучасних українських діалектів.

Взаємозв'язок літературної мови й діалектів у процесі словотворення. Різновиди відмінностей у словотворі. Фонетичні модифікації словотвірних морфем у діалектній мові. Словотвірні структури-архаїзми, структури-інновації в українських діалектах.

Іменник: категорія роду, числа і відмінка. Прикметник: тверді і м'які основи прикметників; короткі і повні, стягнені і нестягнені форми; ступені порівняння прикметників. Числівник. Займенник. Дієслово: форми інфінітива; зворотні форми дієслова; особливості вираження часових форм; особливості вираження способових форм; дієприкметник, дієприслівник. Прислівник. Службові частини мови.

Тема 6. Український діалектний синтаксис.

Діалектна диференціація в синтаксичній системі української мови. Діалектні відмінності в інтонації і ритмі речень. Особливості будови словосполучення й простого речення. Діалектна специфіка у вираженні підмета, присудка, додатка, означення, обставини. Особливості будови складного речення. Діалектні сполучники в структурі простого й складного речення.

Модуль 2. Діалектні групи і говори української мови

Тема 7. Південно-східне наріччя української мови.

Південно-східні діалекти, межі поширення їх, головні особливості. Походження південно-східних діалектів. Групування південно-східних діалектів: а) говори Середньої Наддніпряни (середньонаддніпрянські); б) слобожанські говори; в) степові говори. Риси південно-східного наріччя в художній літературі. Наукові дослідження південно-східного наріччя.

Тема 8. Північне (поліське) наріччя української мови.

Північні (поліські) діалекти, межі поширення їх, головні особливості. Групування північних діалектів: а) східнополіські (лівобережнополіські); б) середньополіські (правобережнополіські); в) західнополіські (волинсько-поліські). Риси поліського наріччя в художній літературі. Наукові дослідження північного наріччя.

Тема 9. Південно-західне наріччя української мови.

Південно-західні діалекти, межі поширення їх, особливості. Групування південно-західних діалектів: а) волинські говори; б) подільські говори; в) галицько-буковинська група говорів: наддністрянські, надсянські, покутсько-буковинські, гуцульські; г) карпатська група: лемківські (західнокарпатські), бойківські (середньокарпатські, північні), закарпатські (південнокарпатські). Риси південно-західних говорів у художній літературі. Наукові дослідження південно-західного наріччя.

Тема 10. Методи збирання і дослідження діалектного матеріалу

Безпосереднє спостереження діалектолога. Анкетний метод, його суть, позитивні і негативні аспекти. Експедиційний метод, його суть, позитивні і негативні ознаки. Умови і форми організації діалектологічних експедицій. Діалектологічні програми і їх значення. Вибір об'єктів для запису діалектних матеріалів. Говіркові особливості мови об'єктів, ситуація мовлення. Техніка запису. Особливості запису матеріалів із лексики, фраземіки, фонетики, морфології, синтаксису. Опис діалектів на підставі зібраних матеріалів. Необхідність урахування жанрово-стильових особливостей записаного матеріалу. Поняття про лінгвістичну географію. Дослідження діалектного матеріалу методами лінгвогеографії. Принципи картографування. Види лінгвістичних атласів. Історія розвитку лінгвогеографії. Закордонні й українські лінгвістичні атласи. Атласи Ю.Тернацького, З.Штібера, Й.Дзензелівського, В.Ващенко, З.Ганудель, В.Латти, К.Германа та ін. «Атлас української мови», його завдання й структура. Особливості методу картографування «Атласу української мови».

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин							
	Форма навчання: денна				заочна			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Модуль 1. Вступ. Мовні особливості сучасних говорів								
Тема 1. Предмет, завдання і значення курсу «Українська діалектологія».	8	4	2	2	8	2		6
Тема 2. Короткі відомості з історії української діалектології.	6	2	-	4	8			8
Тема 3. Загальна характеристика лексики та фразеології українських говорів.	6	2	-	4	8			8
Тема 4. Фонетичні риси говорів сучасної української мови.	8	4	2	2	8	2		6
Тема 5. Словотвірні й морфологічні риси сучасних українських діалектів.	10	4	2	4	10			10
Тема 6. Український діалектний синтаксис.	8	2	-	6	8			8
Модульна контрольна робота								
Разом за модулем 1	46	18	6	22	48	4		44
Модуль 2. Діалектні групи і говори української мови								
Тема 7. Південно-східне наріччя української мови.	8	2	2	4	10	2		8
Тема 8. Північне (поліське) наріччя української мови.	8	2	2	4	10	2		8
Тема 9. Південно-західне наріччя	16	6	4	6	12	4		8

української мови.								
Тема 10. Методи збирання і дослідження діалектного матеріалу	12	2	-	10	10			10
Модульна контрольна робота								
Разом за модулем 2	44	12	8	24	42	8	-	34
Усього годин за курс	90	30	14	46	90	12	-	78

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет, завдання і значення курсу «Українська діалектологія».	2	
2	Короткі відомості з історії української діалектології.	-	
3	Загальна характеристика лексики та фразеології українських говорів.	-	
4	Фонетичні риси говорів сучасної української мови.	2	
5	Словотвірні й морфологічні риси сучасних українських діалектів.	2	
6	Український діалектний синтаксис.	-	
7	Південно-східне наріччя української мови.	2	
8	Північне (поліське) наріччя української мови.	2	
9	Південно-західне наріччя української мови.	4	
10	Методи збирання і дослідження діалектного матеріалу	-	
	Усього годин	14	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Аналіз діалектизмів у художніх текстах українських письменників різних регіонів.	4	6
2	Підготувати науковий проєкт із презентацією про одного з дослідників українських діалектів (К. Михальчука, І. Верхратського, І. Панькевича, М. Грицака, С. Бевзенка, Ф. Жилка, Й. Дзендзелівського, П. Гриценка, І. Сабадоша та ін.).	4	8
3	Внести на Інтерактивну мапу говорів української мови (URL: https://dialectmap.org/) 50 слів із говірки рідного села або з одного (на вибір) діалектного словника.	10	8
4	Записати текст (від 250 до 300 слів) говірки рідного села фонетичною транскрипцією / знайти в мережі Інтернет діалектний текст (від 250 до 300 слів) і записати його фонетичною транскрипцією. Охарактеризувати систему вокалізму й консонантизму рідної говірки (з історичними коментарями).	6	6
5	Охарактеризувати морфологічні риси рідної говірки чи іншого діалектного тексту.	4	10
6	Підготувати самостійно чи підібрати з інтернет-ресурсів відеозапис діалектного тексту й охарактеризувати його синтаксичні риси.	4	8
7	Аналіз особливостей говорів південно-східного наріччя, робота з	2	8

	діалектними словниками, хрестоматіями, аудіо- та відеоматеріалами.		
8	Аналіз особливостей говорів поліського наріччя, робота з діалектними словниками, хрестоматіями, аудіо- та відеоматеріалами.	2	8
9	Підготувати науковий проєкт із презентацією про говірку рідного села.	6	8
10	Аналіз діалектних програм, атласів.	4	10
	Усього годин	46	76

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Мультимедійний проєктор, інтерактивна дошка.
2. Пакети завдань для модульного та підсумкового контролю.
3. Офісні додатки, сервіси «Moodle», «Google Meet».
4. Інтерактивна мапа діалектів України.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Пискач О.Д. Українська діалектологія: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література освітньо-професійної програми «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність». Ужгород, 2023.
2. Бевзенко С.П. Українська діалектологія. Київ: Вища школа, 1980. 247 с.
3. Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. Львів, ЛА «Піраміда». 2023. 552 с.
4. Матвіяс І.Г. Українська мова і її говори. Київ, 1990. 168 с.
5. Монахова Т.В. Українська діалектологія: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 128 с.
6. Прокопчук Л.В. Українська діалектологія: навч. посіб. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2013. 191 с.
7. Торчинська Н.М. Українська діалектологія: навч. посіб. Хмельницький, 2017. 158 с.

Додаткова література

8. Аркушин Г. Стверджувальні та заперечні західнополіські слова-речення. *Волинь–Житомирщина*. № 22. Житомир, 2010. С. 17–22.
9. Аркушин Г. Іменний словотвір західнополіського говору. Луцьк, 2004. 764 с.
10. Аркушин Г. Народна лексика Західного Полісся. Луцьк, 2014. 236 с.
11. Аркушин Г.Л. Західнополіська діалектологія: навч. посіб. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 255 с.
12. Аркушин Г.Л. Контрольна робота з української діалектології: метод. рек. для студ.-заочників. Луцьк, 2009. 36 с.
13. Баньої В.Ф. Мікротопонімія басейну річки Ужа (на матеріалі українських говірок Закарпаття): автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.01; Прикарпатський національний ун-т ім. Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2009. 20 с.
14. Бевзенко С.П. Вивчення української діалектології. *Історія українського мовознавства*. Київ, 1991. С. 128–150.
15. Бевзенко С.П. До характеристики діалектних відмінностей у словосполученні. *Мовознавство*. 1978. № 6. С. 40–46.
16. Бевзенко С.П. Українська діалектологія. Збірник вправ і завдань. Київ: Вища школа, 1987.

17. Бережняк В.М. Визначні українські діалектологи: навч.-метод. посіб. для студ. філол. ф-тів. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2007. 251 с.
18. Березовська Г.Г. Українська діалектологія: навчальний посібник. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015. 154 с. URL: <https://cutt.ly/UUuz8rW>.
19. Бичко З. Діалектна лексика наддністрянського говору. Тернопіль: Лідер, 2000. 280 с.
20. Білик Л.Д. Дієслівні словосполучення у східностепових говірках Донеччини: автореферат дис. Дніпропетровськ, 2003. 20 с.
21. Брошняк (Пискач) О.Д. Прислівники в українських говорах Закарпаття: автореф. дис.... канд. філол. наук; спец. 10.02.01 – «українська мова». Ужгород, 1996. 23 с.
22. Ващенко В.С. Полтавські говори. Харків, 1957. 538 с.
23. Венжинович Н.Ф. Лексика народних промислів (ткацтво) говорів Тернопільщини: автореф. ... дис. канд. філол. наук: 10.02.01. Ужгород, 1998. 17 с.
24. Верхратський І. Говір батюків. Львів, 1912. 308 с.
25. Верхратський І. Знадоба до словаря южнорусского. Львів, 1912. 88 с.
26. Верхратський І. Про говір галицьких лемків. *Збірник фільольогічної секції НТШ*. Т.5. Львів, 1902. 487 с.
27. Верхратський І. Про говір долівський. *Записки НТШ*. Т. 35–36. Львів, 1900. 128 с.
28. Галас К.Й. Топонимика Закарпатської області (названия населенных пунктов): автореф. дисс. ... канд. філол. наук. Ужгород, 1960. 15 с.
29. Ганудель З. Народні страви і напої. Лексика українських говорів Східної Словаччини. Пряшів, 1987. 215 с.
30. Герман К.Ф. Взаємодія українського літературного і діалектного мовлення в синтаксисі. *Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами*. Київ: Наук. думка, 1977. С. 166–179.
31. Герман К.Ф. Українські говірки Північної Буковини. Чернівці: Рута, 1996. 391 с.
32. Глібчук Н.М., Асіїв Л.В. Діалектологічна практика: навч.-метод. посіб. Львів, 2005. 72 с.
33. Глуховцева К. Аспекти лінгвокультурологічного дослідження діалектного мовлення. *Українська мова*. 2018. № 1 (65). С. 89–99.
34. Глуховцева К.Д. З народного джерела: говори української мови. Луганськ: Альма-матер, 2007. 123 с.
35. Горбач О. Зібрані статті. Діалектологія. Мюнхен, 1993. 660 с.
36. Гриценко П.Ю. Ареальне варіювання лексики. Київ: Наук. думка, 1990. 272 с.
37. Гриценко П.Ю. Моделювання системи діалектної лексики. Київ: Наук. думка, 1984. 228 с.
38. Гуцульщина: Лінгвістичні етюди. Київ, 1991. 306 с.
39. Гоца Е.Д. Назви їжі й кухонного начиння в українських карпатських говорах. Ужгород: Гражда, 2010. 356 с.
40. Грещук В. Чинники формування діалектної лексики. *Українська мова*. 2016. № 2. С.3–13.
41. Дейниченко Н.П. Матеріали й методичні вказівки до курсу «Українська діалектологія». Суми, 2006. 72 с.
42. Дзензелівський Й.О. Дослідження лексики українських говорів (Стан і перспективи). *Записки НТШ*. Т. ССХХІ. Праці філологічної секції. Львів, 1990. С. 249–261.
43. Дзензелівський Й.О. Конспект лекцій з курсу української діалектології (Вступні розділи). Ужгород, 1966. 99 с.
44. Дзензелівський Й.О. Конспект лекцій з курсу української діалектології. Фонетика. Ужгород, 1965. Ч. 1. 126 с.
45. Дзензелівський Й.О. Програма для збирання матеріалів до діалектологічного атласу української мови. Київ: Наук. думка, 1987. 298 с.
46. Дзензелівський Й.О. Словникар з Росішки. *Тиса*. Ужгород, 1993. № 1–2. С.87–106; його ж: Словникар з Росішки: Микола Грицак зблизька. *Карпатський край*. 1993. № 3. С.16–18; № 4. С.27–31.
47. Дзензелівський Й.О. Стан і завдання вивчення лексики українських говорів. *Науково-технічна революція і сучасні процеси розвитку української народнорозмовної мови*. Ужгород, 1989. С.158–162.

48. Дзендзелівський Й.О. Стан і завдання сучасної української діалектної лексикографії та лексикології. *Проблеми дослідження діалектної лексики і фразеології української мови*. Ужгород, 1978. С. 19–22.
49. Дзендзелівський Й.О. Українське і слов'янське мовознавство: збірник праць. Львів, 1996. 520 с.
50. Дзендзелівський Й.О. Українсько-західнослов'янські лексичні паралелі. Київ: Наук. думка, 1969. 210 с.
51. Добош В.І. Синтаксис українських південнокарпатських говорів. Текст лекцій. I–II. Ужгород, 1971–1972.
52. Дудик П.С. Особливості структури безособового речення в полтавських говірках. *Питання української діалектології і міжмовних (міждіалектних) контактів*. Дніпропетровськ, 1972. С. 106–113.
53. Дудик П.С. Форми простого ускладненого присудка в полтавських говірках. *Сучасні говори Наддніпрянщини*. Дніпропетровськ, 1969. С. 102–108.
54. Дэже Л. Очерки по истории закарпатских говорів. Будапешт, 1967. 308 с.
55. Етимологічний словник української мови: В 7 т. / ред. кол.: О.С. Мельничук (гол. ред.). Київ: Наукова думка, 1982–2012.
56. Железняк М.Г. Варіювання прийменникових конструкцій в українських східнополіських говірках. *Мовознавство*. 1988. № 1. С. 60–64.
57. Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. Київ, 1966. 315 с.
58. Жуйкова М. Динамічні процеси у фразеологічній системі східнослов'янських мов. Луцьк, 2007. 415 с.
59. Закарпатський діалект: бібліографічний покажчик / укл. І.В. Сабадош, О.Ф. Миголинець, О.Д. Пискач; відп. ред. І.В. Сабадош. Ужгород, 2009. 135 с.
60. Закревська Я.В. Нариси з діалектного словотвору в ареальному аспекті. Київ: Наук. думка, 1976. 163 с.
61. Залеський А.М. Вокалізм південно-західних говорів української мови. Київ: Наукова думка, 1973. 156 с.
62. Залеський А.М. Діалектне розмаїття української мови. *Культура слова*. 1990. Вип. 38. С. 3–10.
63. Залеський А.М. Нові рубежі лінгвістичної географії. *Україна: Наука і культура*. Вип. 22. Київ, 1988. С. 236–242.
64. Залеський А.М. Причини ствердіння шиплячих в українській мові. *Мовознавство*. 1982. № 5. С. 48–58.
65. Залеський А.М. Функціональний статус шиплячих у говорах північного наріччя української мови. *Структурні рівні українських говорів*. Київ: Наукова думка, 1985. С. 52–75.
66. Івченко А. Українська народна фразеологія: ареали, етимологія. Харків: Око, 1996. 160 с.
67. Історичний словник українського язика / за ред. Є. Тимченка. Харків; Київ; ВУАН. 1930–1932. Т.1. Вип. 1–2.
68. Іщенко О. Інвентар звуків у діалектах: до проблеми витоків української мови. *Український глотогенез: мат. міжнародної наук. конферен. Житомир, 2015*. С. 92–116.
69. Кобилянський Б.В. Діалект і літературна мова. Київ, 1960. 274 с.
70. Кобилянський Б.В. Етимологія і ареальна лінгвістика. *Вісник Львів. ун-ту*. Серія філол. 1970. Вип. 7. С. 102–107.
71. Кобирина Г. Джерела дослідження динаміки акцентуації в українських діалектах. *Українська мова*. 2017. № 1 (61). С. 55–65.
72. Кобирина Г. Прийоми й методи аналізу парокситонези на тлі вільного, рухомого наголосу в українських говірках. *Українська мова*. 2016. № 2. С. 13–23.
73. Кобирина Г., Рябець Л. Українська діалектологія: витоки та перспективи. *Українська мова*. 2018. № 4 (68). С. 92–100.
74. Коваленко Н.Д., Шеремета Н.П. Практикум з проведення діалектологічних досліджень: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Рута, 2013. 159 с.

75. Колесников А.О. Морфологія українських південнобесарабських говірок: генеза і динаміка. Ізмаїл: СМІЛ, 2015. 676 с.
76. Коць-Григорчук Л. Лінгвістично-географічне дослідження українського діалектного простору: монографія. Нью-Йорк – Львів: Наукове товариство ім. Шевченка в Америці, 2002. 268 с.
77. Куриленко В.М. Полісся: діалектна ареалогія та стратиграфія. Глухів: РВВ ГДПУ, 2004. 182 с.
78. Куриленко В.М., Марєєв Д.А. Конспект лекцій з української діалектології. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2014. 94 с.
79. Лесів М. Дослідження українських надсянських говірок (до 1988 року). *Перемисьль і Перемиська земля протягом віків*: зб. наук. праць і матеріалів. Львів, 1996. С. 60–84.
80. Лизанець П.М. Угорсько-українські міжмовні контакти (На матеріалі українських говорів Закарпаття): конспект лекцій. Ужгород, 1970. 251 с.
81. Лопушанський В. Німецькомовні лексичні запозичення у південно-західних говорах України: навч. посіб. Дрогобич: Посвіт, 2011. 122 с.
82. Мартинова Г.І. Середньонадніпрянський діалект. Фонологія і фонетика: автореферат дис. ... докт. філол. наук. Київ, 2004. 40 с.
83. Мартинова Г.І., Щербина Т.В. Українська діалектологія: навч.-метод. посібник. Черкаси: ЧНУ, 2006. 68 с.
84. Матвіяс І.Г. Засади української діалектології. *Мовознавство*. 2000. № 1. С.3–9.
85. Матвіяс І.Г. Проблема визначення українських наріч. *Мовознавство*. 2001. № 2. С. 13–18.
86. Миголинець О.Ф. Ботанічна лексика українських говорів Закарпатської області: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Ужгород, 1996. 24 с.
87. Миголинець О.Ф. Практичні завдання з української діалектології для студентів філологічного факультету. Ужгород, 2008. 82 с.
88. Миголинець О.Ф. Практичні завдання з української діалектології: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2022. 90 с.
89. Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя: підручник. Київ: Академія, 2016. 282 с.
90. Мойсієнко В.М. Фонетична система українських поліських говорів у XVI–XVII ст. Житомир, 2006. 446 с.
91. Нестерчук О.Г. Українська діалектологія: навчально-методичні матеріали. Луцьк: Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 54 с.
92. Німчук В.В. Давньоруська спадщина в лексиці української мови. Київ: Наук. думка, 1992. 414 с.
93. Німчук В.В. До походження українських діалектів. *Наука і культура*. Київ, 1993. С.128–152.
94. Німчук В.В. Із словотвору прислівників говірок району верхньої течії річки Боржави (прислівники займенникового походження). *Наукові записки УжДУ*. 1958. Т.35. С. 42–55.
95. Німчук В.В. Морфологічний склад прийменників у говірках верхньої течії р. Боржави. *Доповіді та повідомлення Ужгородського університету: Серія філологічна*. Ужгород, 1958. № 2. С. 93–95.
96. Німчук В.В. Словотвір займенників у говірках району верхньої течії р. Боржави. *Наукові записки Ужгородського університету: Діалектологічний збірник*. Ужгород, 1957. Т. XXVI. С. 195–199.
97. Німчук В.В. Словотвір прийменників у закарпатських говірках. *Українська діалектна морфологія*. Київ, 1969. С. 71–81.
98. Німчук В.В. Частки в говірках району верхньої течії р. Боржави. *Доповіді та повідомлення Ужгородського університету: Серія філологічна*. Ужгород, 1958. № 2. С. 89–92.
99. Олійник М.Я. Фразеологія гуцульських говірок: автореферат дис. ... канд. філол. наук. Львів, 2002. 20 с.
100. Омельковець Р.С. Номінація лікарських рослин в українському західнополіському говорі. Луцьк, 2006. 302 с.

101. Пагіря І.Д. Особові і зворотний займенники в говірках північно-західної Мукачівщини. *Наукові записки Ужгородського університету: Діалектологічний збірник*. Ужгород, 1957. Т. XXVI. С. 192–194.
102. Панцьо С.Є. Українська діалектологія. Практикум: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. 130 с.
103. Панькевич І. Українські говори Підкарпатської Русі і сумежних областей. Ч. I. Звучня і морфологія. Praha, 1938. 549 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/913868/>
104. Пачева В.М. Діалекти української мови: навч. посіб. Мелітополь: Вид. будинок ММД, 2012. 84 с.
105. Прадід Ю.Ф. Із спостережень над українською діалектною фразеологією (на матеріалі бойківських говірок). *Мовознавство*. 1992. № 5. С. 44–47.
106. Прилипко Н.П. Дробові числівники в українських говорах. *Дослідження з української діалектології*: збірник наукових праць. Київ: Наукова думка, 1991. С. 47–53.
107. Приступа П.І. Говірки Брюховецького району Львівської області. Київ, 1957. 131 с.
108. Проблеми сучасної ареалогії. Київ: Наук. думка, 1994. 344 с.
109. Пшеп'юрська-Овчаренко М. Мова українців Надсяння. Перемишль, 2007.
110. Розповіді з Підкарпаття: Українські говірки східної Словаччини. Нью-Йорк–Прага–Київ, 1998. 321 с.
111. Рудницький Я. Українська мова та її говори. Вінніпег, 1965. 116 с.
112. Сабадош І. З історії словникового опрацювання лексики закарпатського говору. *Діалектологічні студії*. 4. Львів, 2004. С. 73–103.
113. Сабадош І. Склад мадяризмів та використання їх у сучасній українській закарпатській говірці. *Українсько-угорські міжмовні контакти: минуле і сучасність*. Ужгород, 2014. С. 6–14.
114. Сабадош І.В. Українська лексика в просторі і часі: збірник праць. Ужгород, 2015. 688 с.
115. Сабадош І.В. Українські назви рослин: історія, етимологія: монографія. Ужгород, 2019. 1032 с.
116. Словник української мови. Київ: Наук.думка, 1970–1980. Т. 1–11.
117. Ступінська Г.Ф. Фразеологія лемківського говору української мови: автореф. канд. філол. наук. Івано-Франківськ, 2000. 19 с.
118. Суховій О.О. Українська діалектологія: навч. посіб. для практ. занять. Київ: Фенікс, 2014. 215 с.
119. Сюсько М.И. Система именных частей речи украинских говоров Закарпатской области: автореф. дис. ... канд. филол. наук. Львів, 1969. 16 с.
120. Сюсько М.И. Современная народная зоонимия (Зоонимикон украинцев района Карпат): автореферат дис. ... докт. филол. наук. Нови Сад (Югославия), 1991. 46 с.
121. Сюсько М.И. Займенник у говорах Закарпатської області УРСР. Харків, 1968. 71 с.
122. Територіальні діалекти і власні назви. Київ: Наук. думка, 1965. 287 с.
123. Ткачук М. Діалектна мова і нормативна лексикографічна практика. *Українська мова*. 2018. № 3 (67). С. 54–66.
124. Українська діалектна лексика: зб. наук. праць. Київ: Наук. думка, 1987. 266 с.
125. Українська діалектна морфологія: зб. наук. праць. Київ: Наук. думка, 1969. 198 с.
126. Українська діалектологія і ономастика: зб. статей. Київ: Наук. думка, 1964. 288 с.
127. Українська історична та діалектна лексика. Київ: Наук. думка, 1985. 162 с.
128. Українська лексика в історичному та ареальному аспектах. Київ: Наук. думка, 1991. 181 с.
129. Українська мова: Енциклопедія / редкол. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
130. Федака С. Населені пункти і райони Закарпаття: Історично-географічний довідник. Ужгород: Ліра, 2014. 264 с.
131. Філак І.Я. Ентомологічна лексика українських говорів району Карпат: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Ужгород, 1997. 23 с.
132. Фроляк Л. Українські східностепові говірки Донеччини. Дрогобич: Посвіт, 2013. 400 с.

133. Харьківська О.В. Суфіксальний словотвір апелятивних іменників в українських говорах Закарпаття: дис... канд. філол. наук: 10.02.01. Ужгород, 2015. 396 с.
134. Хобзей Н., Ястремська Т. Система дієслова в гуцульських говірках. *Ювілейний збірник на честь 80-річчя від дня народження професора Петра Лизанця*. Ужгород: Патент, 2010. С. 586–600.
135. Шеремета Н.П. Вивчення лексики подільських говірок: метод. рек. Кам'янець-Подільський: ІВВ Кам'янець-Подільського держ. ун-ту, 2005. 45 с.
136. Шеремета Н.П. Українська діалектологія. Практичні заняття: навч. посіб. Кам'янець-Подільський, 2005. 124 с.
137. Шкурко Г.В. Назви, пов'язані з традиційними видами транспорту та комунікаціями, в українських говорах Закарпаття: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Ужгород, 2021. 347 с.
138. Юсип-Якимович Ю.В. Ономатопоетика українських говорів Карпат: семантична, фонетична, словотвірна структура та похідність ономотопів: монографія. Ужгород, 2007. 268 с.
139. Юсікова О. До проблеми диференціації українських говірок на синтаксичному рівні. *Діалектологічні студії*. 5. Львів, 2005. С. 145–154.
140. Ястремська Т. Традиційне гуцульське пастухування. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008. 424 с.

Діалектологічні атласи

141. Аркушин Г. Атлас мисливської лексики Західного Полісся. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 412 с.
142. Аркушин Г. Атлас західнополіських фаунономів. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 321 с.
143. Атлас української мови: У 3-ох томах. Київ: Наук. думка, 1984–2001.
144. Ващенко В.С. Лінгвістична географія Наддніпрянщини: лексичні матеріали. Дніпропетровськ, 1968. 157 с.
145. Ганудель З. Лінгвістичний атлас українських говорів Східної Словаччини. Пряшів. Т. I., 1982; Т. II., 1989; Т. III, 2001; Т. IV. 2010.
146. Герман К.Ф. Атлас українських говірок Північної Буковини. Част. 1. Фонетика. Чернівці, 1995; Част. 2. Словозміна. Службові слова. Чернівці, 1998.
147. Глуховцева К. Лінгвістичний атлас лексики народного побуту українських східнословобожанських говірок. Луганськ: Альма-матер, 2003. 183 с.
148. Дзензелівський Й.О. Лінгвістичний атлас українських говорів Закарпатської області УРСР. Ужгород. Ч. I., 1958; Ч. II, 1960; Ч. III, 1993.
149. Євтушок О.М. Атлас будівельної лексики Західного Полісся. Рівне, 1993. 134 с.
150. Зінчук Р.С. Атлас словозміни іменників у західнополіських говірках. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 164 с.
151. Колесников А.О. Атлас українських говірок межиріччя Дністра і Дунаю. Ізмаїл: ІРБІС, 2016. 168 с.
152. Куриленко В.М. Атлас лексики тваринництва у поліських діалектах. Глухів, 2004. 260 с.
153. Латта В. Атлас українських говорів Східної Словаччини. Братислава, 1991. 554 с.
154. Лизанець П.М. Атлас лексичних мадаризмів та їх відповідників в українських говорах Закарпатської області УРСР. Ужгород, 1976. 328 с.
155. Назарова Т.В. Лінгвістичний атлас нижньої Прип'яті. Київ: Наук. думка, 1985. 136 с.
156. Нестерчук О. Атлас варіантів власних особових імен Волинського Полісся. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 132 с.
157. Никончук М.В. Лексичний атлас правобережного Полісся. Київ; Житомир, 1994. 17 с. + 200 карт.
158. Омельковець Р. Атлас західнополіських назв лікарських рослин. Луцьк, 2003. 132 с.
159. Пономар Л. Назви одягу Західного Полісся. Київ, 1997. 182 с.
160. Сабадош І.В. Атлас ботанічної лексики української мови. Ужгород, 1999. 104 с.

161. Чирук Л. Атлас ентомологічної лексики Західного Полісся. Луцьк, 2010. 152 с.
162. A Lexical Atlas of the Hutsul Dialects of the Ukrainian Language / Compiled by Janusz Rieger. Warszawa: Semper, 1996. 397 s.
163. Atlas gwar bojkowskich / Pod kierunkiem J. Riegera. T. I–VII. Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk: PAN, 1980–1991.
164. Atlas gwar wschodniosłowiańskich Białostoczczyzny. Wrocław–Warszawa–Kraków, 1980–1999.
165. Czyżewski F. Atlas gwar polskich i ukraińskich okolic Włodawy. Lublin, 1986. 230 s.
166. Tarnacki J. Studia porównawcze nad geografią wyrazów (Polesie – Mazowsze). Warszawa, 1939. 101 s. + 186 map.

Діалектні словники

167. Аркушин Г. Сказав, як два зв'язав. Люблін; Луцьк, 2003. 177 с.
168. Аркушин Г. Словник західнополіських говірок. Луцьк, 2016. 648 с.
169. Аркушин Г. Л. Словник західнополіських діалектизмів у художній літературі. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2018. 268 с.
170. Астаф'єва М., Воронич Г. Словник гуцульських говірок Річки та Яворова: у 4-х томах. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2014. Кн. 1: А–Ж. 2014. 516 с.
171. Березовська Г.Г. Словник говірки села Осички Подільського району Одеської області. Умань: ВПЦ «Візаві», 2022. 275 с.
172. Березовська Г.Г. Словник назв одягу та взуття у східноподільських говірках. Умань: Уманське комунальне видавничо-поліграфічне підприємство, 2010. 348 с.
173. Бичко З. М. Наддністрянські говірки. Короткий словник. Тернопіль, 2005. 80 с.
174. Брилінський Д. Словник подільських говірок. Хмельницький: Редакційно-видавничий відділ, 1991. 116 с.
175. Ващенко В.С. Словник полтавських говорів. Випуск I. Харків, 1960. 107 с.
176. Вікторіна О.М. Словник лексики та фразеології народної медицини й лікувальної магії Кіровоградщини. Кіровоград: Центрально-Українське вид-во, 2006. 436 с.
177. Гавука П.Д. Тлумачний словник гуцульських говірок. Косів: Писаний Камінь, 2017. 296 с.
178. Голянич М.І. Мовний портрет села Тюдів. Словник. У 2-х т. Том 1. А–М. Т. 2. Н–Я / Науковий редактор П.Ю. Гриценко. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2018–2022.
179. Горбач О. Діалектний словник села Бродина, повіту Радівці (Румунія). *Горбач О. Зібрані статті VIII: Історія мови. Діалектологія. Лексикологія* / Фотопередрук. Мюнхен, 1997. С. 136–275.
180. Горбач О. Діалектний словник села Красний Брід бл. Меджилаборець (Пряшівщина). *Горбач О. Південнолемківська говірка й діалектний словник с. Красний Брід бл. Меджилаборець (Пряшівщина) / Український вільний університет. Мюнхен, 1973. С. 1–95.*
181. Горбач О. Діалектний словник села Поляни над р.Русковою (Румунія). *Горбач О. Зібрані статті VIII: Історія мови. Діалектологія. Лексикологія* / Фотопередрук. Мюнхен, 1997. С. 279–322.
182. Горбач О. Південна буковинсько-покутська говірка с. Милемовець бл. Радовець. Словник. *Горбач О. Зібрані статті VIII: Історія мови. Діалектологія. Лексикологія* / Фотопередрук. Мюнхен, 1997. С. 328–373.
183. Горбач О. Словник говірки села Негостина (Румунія) [опрацювала і підготувала до друку Н. Хобзей]. *Діалектологічні студії. 3: Збірник пам'яті Ярослави Закревської. Львів: Інститут українознавства ім.І. Крип'якевича НАНУ, Вид-во М.П. Коць, 2003. С. 422–453.*
184. Горбач О. Словник діалектної лексики північно-наддністрянської говірки сіл Романів, Підсоснів, Підберезівці й Лагодів. *Горбач О. Північно-наддністрянська говірка й діалектний словник с. Романів Львівської області / відбитка з «Наукових записок» Українського технічно-господарського ін-ту в Мюнхені, т. VII (X), 1965. Мюнхен, 1965. С. 22–103.*

185. Горбач О. Словник північно-підляської говірки села Добровода близько Гайнівки (Польща) [опрацювали і підготували до друку Н. Хобзей, О. Тріль]. *Діалектологічні студії*. З: Збірник пам'яті Ярослави Закревської. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, Вид-во М. П. Коць, 2003. С. 454–488.
186. Гороф'янюк І.В. Ботанічна лексика центральноподільських говірок: Матеріали до Лексичного атласу української мови / відп. ред. П.Ю. Гриценко. Вінниця: ПП Балюк І.Б., 2012. 304 с.
187. Гороф'янюк І.В. Ботанічна лексика центральноподільських говірок: структурна організація та ареалогія. Додаток Б. Індексний блок. Вінниця: ТВОРИ, 2020. С. 330–498.
188. Гримашевич Г. Словник назв одягу та взуття середньополіських і суміжних говірок. Житомир, 2002. 183 с.
189. Грицак М. Скарби гуцульського говору: Росішка (вівчарство в текстах). Львів, 2008. 320 с.
190. Грицак М.А. Матеріали до Словника українських говірок Закарпатської області. Вип. 1 (А-Б) / за ред. П.Ю. Гриценка. Київ, 2017. 380 с.
191. Грінченко Б.Д. Словарь української мови: в 4-х т. Київ, 1907–1909. Т.1–4.
192. Громко Т.В., Лучик В. В., Поляруш Т. І. Словник народних географічних термінів Кіровоградщини / відп. ред. В. В. Лучик; НАН України, Український мовно-інформаційний фонд. Київ; Кіровоград: РВГЩ КДПУ, 1999. 224 с.
193. Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові: Словник: У 2 т. / відповідальний редактор В. Грещук. Т. 1. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. 584 с.
194. Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові: Словник: У 2 т. / відповідальний редактор В. Грещук. Т. 2. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020.
195. Гуцульські говірки: Короткий словник / відп. ред. Я. Закревська. Львів, 1997. 232 с.
196. Гуцульські світи. Лексикон / Хобзей Н., Сімович О., Ястремська Т., Дидик-Меуш Г. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2013. 668 с.
197. Данилюк О. К. Словник народних географічних термінів Волині / відп. ред. І.М. Железняк. Луцьк: Надстир'я, 1997. 108 с.
198. Дзендзелівський Й.О. Практичний словник семантичних діалектизмів Закарпаття. Ужгород, 1958. 48 с.
199. Дидик-Меуш Г. Мокряни. Говірка маминого села. Словник. Львів: Піраміда, 2021. 288 с.
200. Діалектологічно-фольклорні матеріали говірки с. Южинець Кіцманського району Чернівецької області: наук-попул. вид. / уклад. О. В. Піцик, В. В. Ковач, Н. О. Руснак, Ю. М. Руснак, Є. Д. Квітень. Чернівці, 2019. 336 с.
201. Доброльожа Г.М. Ідеографічний словник поліських народних порівнянь з компаративними об'єктами – назвами тварин. Київ: Волинь, 1997. 53 с.
202. Доброльожа Г.М. Красне слово – як золотий ключ: Постійні народні порівняння в говірках Середнього Полісся та суміжних територій. Житомир: Волинь, 2003. 160 с.
203. Доброльожа Г.М. Фразеологічний словник говірок Житомирщини. Житомир: ПП Туловський, 2010. 404 с.
204. Дорошенко Л. Словник будівельної лексики східнополіського діалекту. Суми: Сум. ДПУ, 2006. 248 с.
205. Дуда І. Лемківський словник. 26000 слів. Тернопіль: Астон, 2009. 376 с.
206. Євтушок О.М. Народна будівельна лексика Західного Полісся. Рівне, 1990. 145 с.
207. Жегуц І. Матеріали до гуцульського говору в Закарпатті: Говірка с. Берлибаш (Костилівка) Рахівського району у 30-х рр. Словник із додатками. Мюнхен, 1999. 96 с.
208. Жегуц І., Піпаш Ю. Словник гуцульського говору в Закарпатті. Мюнхен, 2001. 180 с.
209. Івченко А. Вархол Н. Фразеологічний словник лемківських говірок східної Словаччини. Братислава: Словацьке педагогічне видавництво в Братиславі, 1990. 160 с.
210. Керча І. Русинсько-руський словник: у 2 т. Ужгород: Поліпрінт, 2007. Т. 1. 608 с.
211. Кірілкова Н. Словник волинських фразеологізмів. Острог; Рівне, 2013. 192 с.
212. Кірілкова Н. В. Матеріали до фразеологічного словника південноволинських говірок. Рівне; Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2011. 128 с.
213. Коваленко Н.Д. Фразеологічний словник подільських і суміжних говірок. Кам'янець-

- Подільський: ТОВ «Рута», 2019. 412 с.
214. Коваленко Н.Д. Слова з язика, як бджоли з вулика. Матеріали до словника народних порівнянь подільських і волинських говірок Хмельниччини: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2011. 144 с.
215. Коваленко Н.Д. Фразеологізми в ідіостилі Анатолія Свидницького. Словник. Кам'янець-Подільський. 2019. 360 с.
216. Ковбаснюк Г., Масляник О. Словник говірки Закарпатської Гуцульщини. Львів: Растр-7, 2022. 228 с.
217. Корзонюк М.М. Матеріали до словника західноволинських говірок.: зб. наук. праць. Київ: Наук. думка, 1987. С. 62–267.
218. Куриленко В.М. Лексика тваринництва поліських говорів. Суми, 1991. 124 с.
219. Лексикон львівський: поважно і на жарт / Хобзей Н., Сімович О., Ястремська Т., Дидик-Меуш Г. Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. 672 с.
220. Лексикон львівський: поважно і на жарт / Хобзей Н., Сімович О., Ястремська Т., Дидик-Меуш Г. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 896 с.
221. Леснова В.В. Словник оцінних номенів людини в українських діалектах / за заг. ред. П.Ю. Гриценка. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 304 с.
222. Лисенко П.С. Словник поліських говорів. Київ: Наукова думка, 1974. 260 с.
223. Магрицька І. Словник весільної лексики українських східнословобожанських говірок (Луганська обл.). Луганськ, 2003. 172 с.
224. Мартинова Г., Щербина Т. Словник середньонаддніпрянських говірок. Черкаси: Видавець Чабанко Ю.А., 2020. 492 с.
225. Матейко К. Український народний одяг. Етнографічний словник. Київ: Наукова думка, 1996. 196 с.
226. Матеріали до словника буковинських говірок. Чернівці, 1971–1979. Вип. 1–6.
227. Матеріали до словника подільського говору / упоряд. І.В. Гороф'янюк. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2021. 461 с.
228. Матіїв М. Словник говірок центральної Бойківщини. Київ; Сімферополь, 2013. 603 с.
229. Мацюк З. Говорити як медок варити: словник фразеологізмів Західного Полісся та суміжних територій. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 688 с.
230. Мацюк З. Що сільце, то нове слівце: Словник фразеологізмів Західного Полісся. Луцьк: Вежа-Друк, 2013. 476 с.
231. Мацюк З. С. Із народу не викинеш: діалектний словник фразеологізмів. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. 134 с.
232. Мілева І.В. Матеріали до ефемістичного фразеологічного словника східнословобожанських і східностепових говірок. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. 127 с.
233. Москаленко А.А. Словник діалектизмів українських говірок Одеської області. Одеса, 1958. 78 с.
234. Негрич М. Скарби гуцульського говору: Березови. Львів, 2008. 224 с.
235. Никончук М., Никончук О., Мойсієнко В. Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії. Житомир: Полісся, 2001. 148 с.
236. Никончук М.В., Никончук О.М. Будівельна лексика правобережного Полісся в лексико-семантичній системі східнослов'янських мов. Житомир, 1990. 369 с.
237. Никончук М.В., Никончук О.М. Транспортна лексика правобережного Полісся в системі східнослов'янських мов. Київ: Наук. думка, 1990. 291 с.
238. Омельковець Р. Словник ботанічної лексики західнополіських говірок. Луцьк, 2016. 220 с.
239. Омельченко З.Л., Клименко Н.Б. Матеріали до словника східностепових українських говірок. Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2006. 114 с.
240. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х ч. Київ: Наукова думка, 1984.
241. Осадча-Яната Н. Українські народні назви рослин. Нью-Йорк: Українська Вільна Академія Наук у США. 173 с.
242. Панцьо С.Є. Матеріали до словника лемківських говірок (дієслівна лексика). Тернопіль: Джура, 2009. 108 с.

243. Пиртей П.С. Короткий словник лемківських говірок / упоряд. і підгот. до друку Є.Д. Турчин. Івано-Франківськ: Сіверсія МВ, 2004. 326 с.
244. Пиртей П.С. Словник лемківської говірки: Матеріали до словника. Legnica; Wrocław, 2001. 345 с.
245. Піпаш Ю.О., Галас Б.К. Матеріали до словника гуцульських говірок (Косівська Поляна і Росішка Рахівського району Закарпатської області). Ужгород, 2005. 266 с.
246. Поп Д. Русинсько-українсько-руський и русско-украинско-русинский словарь. Ужгород: ПП «Повч Р.М.», 2007. 311 с.
247. Пошивайло О. Ілюстрований словник народної гончарської термінології Лівобережної України. Гетьманщина. Опішня, 1993. 235 с.
248. Сабадош І.В. Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району. Ужгород: Ліра, 2008. 480 с.; 2022. 480 с.
249. Сагаровський А.А. Матеріали до діалектного словника Центральної Слобожанщини (Харківщини). Вип. 1 (А–Об'ясняється). Харків: ОБВ НМЦ ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. 296 с.
250. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). Київ, 2009. 408 с.
251. Сизько А.Т. Словник діалектної лексики говірок сіл південно-східної Полтавщини: навч. посіб. Дніпропетровськ: ДДУ, 1990. 100 с.
252. Сікорська З.С., Шевцова В.О., Шутова Л.І. Словник діалектної лексики Луганщини. Київ: Шлях, 2002. 223 с.
253. Сірка Й., Мулиган Ю., Баушенко А. Короткий словник говірки села Ублі. Зіген – Пряшів, 1999.
254. Словник буковинських говірок / за заг. ред Н.В. Гуйванюк. Чернівці: Рута, 2005. 688 с.
255. Словник прикметникового лексикону лемківських говірок / уклад. С. Панцьо, Н. Лісняк. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015. 231 с.
256. Словник українських говірок Бузько-Інгульського межиріччя / Л.С. Спанатій, А.П. Супрун, М.Ф. Тимченко, В.П. Токар; за загальною редакцією Л.С. Спанатій; науковий редактор П.Ю. Гриценко. Миколаїв: Іліон, 2018. 875 с.
257. Словник українських говірок Карпатського регіону: пояснення та походження слів / укладач Д. П. Савчук; передмова М. Д. Павлюка. Київ; Косів: Писаний Камінь, 2012. 154 с.
258. Словник українських говорів Одещини / гол. ред. О.І. Бондар. Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2011. 224 с.
259. Словник українських східнослобожанських говірок / уклад.: Волошинова М.О., Глуховцева К.Д., Леснова В.В., Ніколаєнко І.О., Терновська Т.П., Ужченко В.Д.; за заг. ред. К.Д. Глуховцевої та В.В. Леснової. Вид. друге, зі змін. й допов. Київ: Талком, 2021. 407 с.
260. Ступінська Г., Битківська Я. Фразеологічний словник лемківських говірок. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. 463 с.
261. Тищенко Т. Лексика бджільництва Східного Поділля: Словник. Умань: РВЦ «Софія», 2008. 88 с.
262. Тищенко Т.М. Східноподільський родинний обряд: лексикографічний і текстовий опис. Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. 390 с.
263. Турчин Є.Д. Словник села Тилич на Лемківщині. Львів: Українська академія друкарства, 2011. 384 с.
264. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологічний словник східнослобожанських і степових говірок Донбасу. 5-е вид., перероб. й доп. Луганськ: Альма-матер, 2005. 348 с.
265. Ужченко Д. В. Словник жаргонних фразеологізмів Східної Слобожанщини: Матеріали. Луганськ, 2009. 248 с.
266. Фразеологізми та паремії Чернівецьчини: матеріали до словника / уклад. Г. Кузь, Н. Руснак, М. Скаб, Л. Томусяк. Чернівці, 2017. 352 с.
267. Хобзей Н. Гуцульська міфологія: етнолінгвістичний словник. Львів, 2002. 216 с.
268. Чабаненко В.А. Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини: У 4 т. Т. 1–4. Запоріжжя, 1992.

269. Чабаненко В. Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини. Запоріжжя, 2001. 200 с.
270. Швець В. Лексика традиційного різьблення Уманщини. Умань: ВПЦ «Візаві», 2012. 170 с.
271. Шевченко Є. Народна деревообробка в Україні: словник народної термінології. Київ: Артанія, 1997. 312 с.
272. Шило Г. Наддністрянський регіональний словник. Львів – Нью-Йорк, 2008. 288 с.
273. Шкрумеляк М. Тлумачний словник-довідник гуцульських говірок. Івано-Франківськ, 2016. 176 с.
274. Юрченко О.С., Івченко А.О. Словник стійких народних порівнянь. Харків: Основа, 1993. 175 с.
275. Janów J. Słownik huculski / opracował i przygotował do druku J. Rieger. Kraków: DWN, 2001. 292 s.
276. Rieger J. Słownictwo i nazewnictwo Łemkowskie. Warszawa: Wydawnictwo naukowe «Semper», 1995. 256 s.
277. Słownictwo gwarowe przesiedleńców z Ukrainy: słownik porównawczy kilku wsi w Tarnopolskiem, dir. J. Rieger; composed on the basis of material collected under the direction of Władysław Paryl by Katarzyna Czarnecka, Dorota Kowalska, Elżbieta Rudolf-Ziółkowska. Kraków: Lexis, 2007. 304 s.
278. Studia nad słownictwem gwar ukraińskich w Polsce: Łemkowszczyzna i gwary nadszańskie / pod kierunkiem J. Riegera. Warszawa, 2002. 440 s.

Діалектна текстографія

279. Аркушин Г.Л. Голоси з Берестейщини: тексти. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. 536 с.
280. Аркушин Г.Л. Голоси з Волинського Полісся: тексти. Луцьк: РВВ «Вежа» ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. 542 с.
281. Аркушин Г.Л. Голоси з Підляшшя: Тексти. Луцьк: Вежа, 2007. 536 с.
282. Березовська Г.Г., Кривошея І.І., Тищенко Т.М. та ін. Тексти. Говірки історичної Уманщини та суміжних земель / за ред. Т.М. Тищенко. Умань: РВЦ «Софія», 2008. С. 81–246.
283. Бідношя Ю.І., Дика Л.В. Говірки Бориспільщини: Сучасні діалектні тексти та пам'ятки мови. Київ: Інститут української мови НАНУ, 2008. 480 с.
284. Буковинські говірки: хрестоматія діалектних текстів / укл. Н. Руснак, Н. Гуйванюк, В. Бузинська. Чернівці, 2006. 383 с.
285. Гнатишак Ю. Болехівські бувальщини. Діалектні тексти / відпов. ред Т. Ястремська; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2021. 624 с.
286. Говірки західної Полтавщини: збірник діалектних текстів / упоряд. Г.І. Мартинова. Черкаси 2012. 154 с.
287. Говірки Південної Київщини. Збірник діалектних текстів / упоряд. Г.І. Мартинова, З.М. Денисенко, Т.В. Щербина. Черкаси, 2008. 369 с.
288. Говірки Черкащини. Збірник діалектних текстів / упоряд.: Г.І. Мартинова, Т.В. Щербина, А.А. Таран. Черкаси, 2013. 881 с.
289. Говірки Чорнобильської зони: тексти / упоряд.: П.Ю. Гриценко та ін. Київ: Довіра, 1996. 358 с.
290. Говори української мови: зб. текстів. Київ: Наук. думка, 1977. 590 с.
291. Делюсто М. Українська наддунайська говірка: збірник діалектних текстів. Ізмаїл: СМІЛ, 2016. 196 с.
292. Діалектні тексти із середньополіських говірок Житомирської області. Єдність у різноманітності. Поліщуки: навчально-методичний посібник / упоряд.: В.М. Мойсієнко, Г.І. Гримашевич. Житомир, 2018. С. 9–115.
293. Західноподільські та суміжні говірки. Тексти: у 2-х т. / упоряд.: Н.Д. Коваленко. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. Т. 1. 536 с. URI: <https://cutt.ly/D4KWg5C>; Т. 2. 512 с. URI: <https://cutt.ly/x4KWS27>.

- 294.Коваленко Н.Д., Коваленко Б.О. Волинські говірки Хмельниччини. Збірник діалектних текстів: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня "Рута"», 2019. 344 с. URL: <https://cutt.ly/94PoadY>.
- 295.Лешка О., Шішкова Р., Мушинка М. Розповіді з Підкарпаття. New York; Praha; Київ: [б. в.], 1998. 322 с.
- 296.Лизанець П.М. Атлас лексичних мадяризмів та їх відповідників в українських говорах Закарпатської області УРСР. Ужгород, 1976. 328 с.
- 297.Миголинець О.Ф. Українські говірки Закарпаття: збірник текстів. Ужгород, 2002. 64 с.
- 298.Павлюк М., Робчук Ф. Українські говори Румунії: діалектні тексти. Едмонтон–Львів–П'ємонт–Торонто, 2003. 120 с.
- 299.Палає пам'яті свіча – вогонь не згас: хрестоматія діалектних текстів очевидців Голодоморів / упоряд. І.В. Гороф'янюк. Вінниця: ПП «ТД «Едельвейс і К», 2014. 148 с.
- 300.Пащенко В.М. Південно-східна макросистема діалектних систем української мови: хрестоматія з метод. рек. для практ. занять з укр. діалектології, етнолінгвістики, етнографії та фольклору. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2007. 67 с.
- 301.Північно-східна Слобожанщина: матеріали фольклорно-діалектологічних експедицій. Львів, 2002. 255 с.
- 302.Скарби українських говорів: тексти про борщ / відп. ред. Н. Хібеба, В. Леснова; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів, 2019. 320 с. URL: <https://cutt.ly/N4KPs3D>.
- 303.Тищенко Т.М. Східнополіський родинний обряд: лексикографічний і текстовий опис. Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. 390 с.
- 304.Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / упоряд. Н.М. Глібчук. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 238 с.
- 305.Українські закарпатські говірки: Тексти / упоряд. та передм. О.Ф. Миголинець, О.Д. Пискач. Ужгород, 2004.
- 306.Українські східнослобожанські говірки: сучасні діалектні тексти: навчальний посібник / упоряд.: К.Д. Глуховцева, В.В. Леснова, І.О. Ніколаєнко; за ред. К.Д. Глуховцевої. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. 424 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- 307.ІЗБОРНИК. litopys.org.ua. URL: <https://cutt.ly/1Ug8c9e>.
- 308.Інтерактивна мапа говорів української мови. URL: <https://dialectmap.org/>
- 309.Карта говорів української мови за І.Зілинським і Ф.Жилком. Енциклопедія українознавства II. Т.2. С. 525. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um151e.htm>
- 310.Наукова бібліотека УжНУ. URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/#myCarousel>
- 311.Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
- 312.Перелік діалектних словників. URL: <https://iul-nasu.org.ua/dialektni-slovnyky-2.html>
- 313.Перелік лінгвогеографічних джерел. URL: <https://cutt.ly/IUg8GXW>.
- 314.Перелік хрестоматій українських діалектних текстів. URL: <https://cutt.ly/2Ug8pfQ>.
- 315.Репозитарій УжНУ. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>
- 316.Сайт УжНУ. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/>
- 317.Український лінгвістичний портал. URL: <http://lcorp.ulif.org.ua>